

BIJLAGE 3: BOMEN EFFECT ANALYSE

BoomEffectAnalyse

Voor de Molenstraat 31-35, Gilze

In opdracht van: Ordito
Postbus 04. 5126 ZH Gilze

Auteur:
Datum: 1 december 2023
Versie: 04

Inhoudsopgave

1	Inleiding	2
1.1	Algemene informatie	2
1.2	Achtergrondinformatie	2
1.3	Adviesvraag	3
1.4	Beperkingen.....	3
2	Bevindingen.....	4
2.1	Geplande bebouwing	4
2.2	Toegangswegen en parkeerplaatsen	5
2.3	Boomkwaliteit	6
3	Conclusies	7
3.1	Aanbevelingen.....	7

Afbeeldingen

afbeelding 1	eerste nieuwbouwplan met maquettevorm	2
afbeelding 2	gewijzigd ontwerp	2
afbeelding 3	gemeentelijke beschermde bomen	3
afbeelding 4	vergunningplichtige bomen in rood	3
afbeelding 5	locatie van bomen met en zonder kroonprojectie	4
afbeelding 6	ontwerp met geplande bebouwing.....	5
afbeelding 7	toegangswegen (donkergrijs en groen/parkeerdeel in het midden)	6
afbeelding 8	bomen met vergunningplicht (rood).....	7

Bijlagen

Bijlage 1	Algemene boomgegevens	8
Bijlage 2	Boomgegevens.....	9
Bijlage 3	tabel met totaaloverzicht.....	10
Bijlage 4	De 10 geboden bij bomenwerk.....	11

1 Inleiding

1.1 Algemene informatie

In opdracht van Ordito is een boomeffectanalyse (BEA) gedaan aan de Molenstraat 31 -35 in Gilze. De twee gebouwen aan de straatkant (noordzijde) zijn woonhuizen, de gebouwen in het midden van het perceel zijn schuren.

Voor dit terrein is nieuwbouw gepland voor de ontwikkeling met 2 blokken van geschakelde woningen met losse berging en parkeergelegenheid (zie afbeelding 1). De toegang van de nieuwe percelen is aan de Molenstraat.

afbeelding 1 eerste nieuwbouwplan met maquettevorm

In oktober is een gewijzigd ontwerp gemaakt (linker deel afbeelding 2) waardoor deze BEA aangepast moest worden. In dit ontwerp is de nieuwbouw verschoven zodat meer bomen behouden kunnen blijven. In november is een tweede gewijzigd ontwerp gemaakt om nog meer bomen te behouden (rechter deel afbeelding 3).

1.2 Achtergrondinformatie

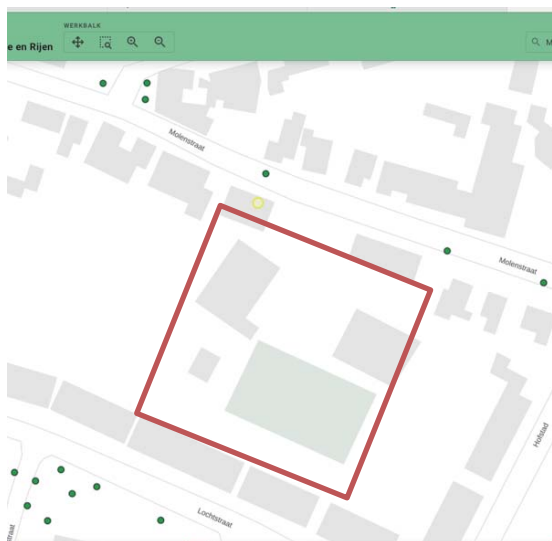
In september zijn op het terrein de bomen ingemeten en in een Geografisch Informatiesysteem (QGIS) gezet. Deze gegevens zijn beschikbaar als dat nodig is

afbeelding 2 eerste (links) en tweede (rechte) gewijzigd ontwerp

In het laatste gewijzigde ontwerp (rechter deel afbeelding 2) zijn de parkeerplaatsen (aan de zuidkant en in het middendeel) wat aangepast zodat meer bomen behouden kunnen blijven. De extra te behouden bomen zijn in het rood omrand weergegeven. De bestaande bomen zijn weergegeven in lichtgroen, met kroonprojectie. De nieuw te planten bomen zijn in donkergroen weergegeven.

Er zijn geen bomen op het terrein die door de gemeente als beschermd zijn weergegeven (zie afbeelding 3). Voor het bomenbestand geldt daarom de algemene regeling dat alleen bomen met een omtrek meer dan 100 cm vergunningplichtig zijn. In totaal zijn 10 bomen vergunningplichtig. Welke ingemeten bomen dit zijn is weergegeven in bijlage 1. In afbeelding 4 zijn de bomen met een omtrek meer dan 100 cm weergegeven in rood. Alle andere bomen zijn in groen weergegeven.

afbeelding 3

gemeentelijke beschermde bomen

afbeelding 4

vergunningplichtige bomen in rood

1.3 Adviesvraag

Gevraagd is de bomen op de projectlocatie te inventariseren en te beoordelen in hoeverre deze ingepast kunnen worden in het ontwerp. Daarnaast is de boomkwaliteit beoordeeld, waarmee een aanbeveling voor behoud of geen behoud gemaakt is.

1.4 Beperkingen.

In het zuidoostelijk deel van het perceel staan heel veel kleine bomen (zie afbeelding 5). Deze zijn niet allemaal ingemeten omdat het hele vlak dan een groen bos lijkt met 100% kroonprojectie. De belangrijkste bomen zijn wel ingemeten.

De nauwkeurigheid van de locatie van de bomen is, door de dichte begroeiing, niet nauwkeurig. Het zou dus kunnen dat, wanneer de nieuwbouw ingemeten wordt, er enkele bomen wel of juist net niet behouden kunnen worden.

2 Bevindingen

Er zijn in totaal 43 bomen ingemeten met algemene gegevens zoals soort, hoogte, boomomtrek, kroondiameter en conditie. Deze gegevens zijn weergegeven in bijlage 1. De locatie van de bomen, met kroonprojectie is weergegeven in afbeelding 5. Het projectgebied ligt binnen de rode kader.

afbeelding 5 locatie van bomen met en zonder kroonprojectie

Het ontwerp (afbeelding 2) en de aangetroffen bomen (afbeelding 5) zijn samengevoegd. Er is naar verschillende aspecten gekeken van de geplande nieuwbouw. Eerst naar de ligging van bomen in combinatie met gebouwen, daarna naar de combinatie van bomen en verharding van wegen en parkeerplaatsen.

2.1 Geplande bebouwing

In afbeelding 6 is de geplande bebouwing te zien (in bruin weergegeven). De bestaande woningen worden gehandhaafd. De schuren, meer naar de zuidkant, worden vervangen door blokken van 5 geschakelde woningen. Aan de achterzijde van het project komen bergingen/schuren, deze zijn in lichtbruin weergegeven. De locatie van bestaande bomen is hierbij ook weergegeven.

De invloed van bebouwing en verharding op de bomen is aangemerkt als projectinvloed en weergegeven in bijlage 3.

afbeelding 6 ontwerp met geplande bebouwing.

In afbeelding 6 is te zien dat een deel van de bomen in de geplande bebouwing staan. Deze 11 bomen kunnen hierdoor niet behouden blijven. De bomen, direct tegen zuidrand van het gebouw kunnen ook niet behouden blijven. Immers voor de steigers rondom de nieuwbouw is minimaal 1 meter nodig. Mocht er ruimte zijn is het wellicht mogelijk ze te behouden na snoei.

2.2 Toegangswegen en parkeerplaatsen

In afbeelding 7 is de verharding afgebeeld naast de gebouwen. De toegangswegen zijn weergegeven in de het donkergrijs. De parkeervakken zijn weergegeven in lichtgrijs. Bomen die in de toegangswegen staan kunnen niet behouden blijven, dit zijn 7 bomen, deze zijn weergegeven in de tabel in bijlage 3. In het gewijzigde ontwerp is het plan de verharding aan te passen zodat boom 16 en 17 toch behouden kunnen blijven. Hierdoor zouden 2 extra bomen kunnen behouden.

In de geplande parkeervakken staan totaal 8 bomen, waarvan de meeste vergunningplichtig zijn. Als een boom in een parkeervak kan staan, kan deze behouden blijven. Hiervoor is al een voorbeeld in het ontwerp (in afbeelding 2) gemaakt, waarbij in het oude (linker) ontwerp boom 10 en 11 behouden blijven. In het nieuwe ontwerp worden alle bomen behouden behalve boom 26. Er zijn dan wel extra maatregelen nodig om verdichting te voorkomen en te zorgen dat auto's niet tegen de boom parkeren of over het boomvak rijden.

afbeelding 7 toegangswegen (donkergrijs en groen/parkeerdeel in het midden)

2.3 Boomkwaliteit

In bijlage 1 is een overzicht te zien met boomgegevens. Er zijn 22 bomen met een goede conditie en 18 bomen met een redelijke conditie. Verder is er 1 boom met een matige conditie, 1 boom met een slechte conditie en 1 dode boom.

Naast algemene gegevens zijn meer kwalitatieve boomgegevens weergegeven in bijlage 2. Het geheel van informatie uit bijlage 1 en 2 mond uit in boomkwaliteit. Dit is een combinatie van de conditie van de boom, de toestand van de kroon en andere kwalitatieve boom-informatie. Deze informatie is weergegeven in bijlage 3. Er zijn 5 bomen met goede kwaliteit, 22 bomen zijn redelijk, 10 matig en 6 hebben een slechte boomkwaliteit.

Er zijn 10 bomen vergunningplichtig (zie afbeelding 4). Bomen 2, 3 en 5 zijn niet gehinderd door nieuwbouw al hebben boom 2 en 3 een slechte boomkwaliteit.

Bomen 7, 8, 9, 10 11 en 34 staan in de geplande parkeerplaatsen. Boom 9 heeft een slechte boomkwaliteit door sterke scheefgroei. Het is alleen mogelijk deze te behouden, met extra snoeimaatregelen.

3 Conclusies

In afbeelding 8 is de totaalwaarde uit bijlage 3 grafisch weergegeven. Er zijn 6 bomen die zonder problemen behouden kunnen blijven, deze zijn in het donkergroen weergegeven. Dit zijn bomen met voldoende boomkwaliteit en in een geplande groene zone.

Er zijn 20 bomen die niet behouden kunnen blijven. In het paars is weergegeven welke bomen zonder vergunning verwijderd kunnen worden. Er zijn geen bomen die met vergunning verwijderd hoeven worden. Daarnaast zijn er nog 17 bomen, die "mogelijk behouden" kunnen blijven. Deze zijn in lichtgroen weergegeven. In het gewijzigde ontwerp zijn 10 extra bomen behouden. In het zuidoostelijk deel van het ontwerp staan nog kleine bomen, die niet ingemeten zijn. Afhankelijk van het tuinontwerp van de nieuwe woningen kunnen hier nog extra bomen behouden blijven.

afbeelding 8 bomen te verwijderen in paars

3.1 Aanbevelingen

In het midden van het ontwerp is een groenstrook getekend waar 5 te planten esdoorns ingetekend zijn. Het advies is om hier klimaatbestendige bomen te planten, liefst met een bijzondere herfst en/of zomerkleur. Dit geeft meer variatie omdat de resterende bomen allemaal bladverliezende bomen zijn met een groen zomerblad. Enkele suggesties zijn amberboom, rode en of bonte esdoorn, zelvova en persisch ijzerhout.

Omdat de locatie van de bomen niet heel nauwkeurig gemeten kon worden zal het definitieve bomenbestand afhangen van de het ontwerp zoals het uitgezet wordt in het terrein.

Een deel van de te behouden bomen vraagt extra aandacht om ze daadwerkelijk duurzaam te behouden, dit moet met een bomenwacht bekeken worden bij aanvang van de werkzaamheden. De bomen zouden dan een beschermde status moeten krijgen.

Tijdens de bouwwerkzaamheden is het van belang de 10 geboden voor bouwen en bomen in acht te nemen zoals weergegeven in bijlage 3.

Bijlage 1 Algemene boomgegevens

Boomnr	NL-naam	omtrek	Vergunning nodig	hoogte	kroonprojectie	conditie
1	krent	30	nee	6	4	redelijk
2	den	107	ja	10	5	redelijk
3	conifeer	127	ja	10	4	redelijk
4	appel	82	nee	5	3	redelijk
5	kers	160	ja	12	9	goed
6	gewone esdoorn	53	nee	7	4	goed
7	noorse esdoorn	145	ja	10	8	goed
8	tulpenboom	170	ja	12	9	goed
9	trompetboom	165	ja	12	6	goed
10	noorse esdoorn	182	ja	12	10	goed
11	haagbeuk	172	ja	14	10	goed
12	linde	40	nee	5	3	dood
13	rode beuk	70	nee	5	2	slecht
14	conifeer	70	nee	12	4	redelijk
15	laurier	20	nee	7	6	redelijk
16	laurier	40	nee	5	7	goed
17	laurier	40	nee	6	4	goed
18	conifeer	100	ja	8	3	redelijk
19	conifeer	30	nee	4	5	goed
20	berk	74	nee	12	2	redelijk
21	groene beuk	84	nee	12	3	goed
22	haagbeuk	90	nee	12	7	goed
23	berk	90	nee	12	4	goed
24	meidoorn	55	nee	6	6	redelijk
25	groene beuk	75	nee	12	4	goed
26	laurier	25	nee	2	3	redelijk
27	berk	53	nee	14	2	redelijk
28	berk	47	nee	18	5	goed
29	berk	80	nee	16	3	goed
30	els	88	nee	16	4	redelijk
31	haagbeuk	70	nee	14	6	goed
32	groene beuk	57	nee	15	5	goed
33	berk	91	nee	18	6	goed
34	veldesdoorn	100	ja	12	6	matig
35	veldesdoorn	68	nee	12	8	redelijk
36	meidoorn	42	nee	12	4	redelijk
37	kastanje	40	nee	12	7	goed
38	berk	80	nee	16	6	redelijk
39	zomereik	63	nee	10	5	redelijk
40	haagbeuk	74	nee	12	4	goed
41	vlier	46	nee	8	3	redelijk
42	berk	73	nee	12	4	redelijk
43	zomereik	74	nee	12	6	goed

Bijlage 2 Boomgegevens

boomnr	gebrek	oordeel	commentaar
1		veilig	In rommelig plant, niet behouden
2	eerder getopt	veilig	In vakje met 5 bomen waarvan deel al getopt is
3	eenzijdige kroon	veilig	Eerder getopt, eenzijdige kroon
4		veilig	Door snoei mishandeld
5	niet verder opkronen	veilig	
6		veilig	
7		veilig	Bij behouden, wel vrij zetten
8		kan behouden blijven	Kan behouden blijven
9	sterke scheefgroei	beter niet behouden	wellicht te behouden met zware snoei
10		kan behouden blijven	2 stammen vanaf 2 m
11		kan behouden blijven	Achterstallig onderhoud en eromheen
12	vol met klimop	beter niet behouden	
13		beter niet behouden	Getopt
14	matige boom	veilig	In rommelig vak
15		kan behouden blijven	Meerstammige struik
16	in rijvak	kan behouden blijven	struik! behouden als rijvak aangepast wordt
17	in rijvak	kan behouden blijven	struik!, behouden als rijvak aangepast wordt
18	eerder geknot	kan behouden blijven	Matige boomkwaliteit
19		kan behouden blijven	Blokhaag
20	in bebouwing	kan behouden blijven	4 berken op 2 m2 kan eventueel behouden blijven
21	in bebouwing	kan behouden blijven	Begeleidingsnoeid nodig en vrij zetten
22	in bebouwing	kan behouden blijven	veel klein spul eromheen
23		beter niet behouden	beter 1 arm verwijderen
24		kan behouden blijven	
25	staat in gebouw	kan behouden blijven	
26		kan behouden blijven	Blokstruik
27	in rijvak	kan behouden blijven	Groep van 4
28	in rijvak	kan behouden blijven	Groep van 4
29	in rijvak	kan behouden blijven	
30	in rijvak	veilig	Kleine kroon op lange stam afstand tot hek is ca 8 m
31	te dicht bij gebouw	veilig	2 bomen te dicht naast elkaar
32	in bebouwing	kan behouden blijven	
33	in bebouwing	kan behouden blijven	Berk is beter dan de beuk ernaast
34		kan behouden blijven	Scheefgroei
35		veilig	Scheefstand
36	te dicht bij gebouw	kan behouden blijven	Smalle boom
37		kan behouden blijven	
38		veilig	Klein spul eromheen weg
39	in gebouw	kan behouden blijven	Smalle en moet meer ruimte krijgen
40		kan behouden blijven	Plakosel, snoei nodig
41		kan behouden blijven	snoei nodig
42		kan behouden blijven	
43		kan behouden blijven	

Bijlage 3   Tabel met totaaloverzicht

Boom nr	Vergun- ning nodig	projectinvloed		boominvloed		totaal
		bebouwing	wegen	conditie	Boom-kwaliteit	
1	nee	n.v.t.	n.v.t.	redelijk	slecht	niet behouden
2	ja	n.v.t.	n.v.t.	redelijk	slecht	mogelijk behouden
3	ja	n.v.t.	n.v.t.	redelijk	matig	mogelijk behouden
4	nee	n.v.t.	n.v.t.	redelijk	slecht	niet behouden
5	ja	n.v.t.	n.v.t.	goed	goed	behouden
6	nee	n.v.t.	n.v.t.	goed	redelijk	behouden
7	ja	n.v.t.	parkeervak	goed	redelijk	mogelijk behouden
8	ja	n.v.t.	parkeervak	goed	goed	mogelijk behouden
9	ja	n.v.t.	parkeervak	goed	matig	mogelijk behouden
10	ja	n.v.t.	parkeervak	goed	redelijk	mogelijk behouden
11	ja	n.v.t.	parkeervak	goed	matig	mogelijk behouden
12	nee	n.v.t.	parkeervak	dood	slecht	niet behouden
13	nee	n.v.t.	n.v.t.	slecht	slecht	niet behouden
14	nee	n.v.t.	n.v.t.	redelijk	matig	mogelijk behouden
15	nee	n.v.t.	n.v.t.	redelijk	redelijk	mogelijk behouden
16	nee	n.v.t.	in rijvak	goed	redelijk	mogelijk behouden
17	nee	n.v.t.	in rijvak	goed	matig	mogelijk behouden
18	ja	n.v.t.	n.v.t.	redelijk	matig	niet behouden
19	nee	n.v.t.	n.v.t.	goed	goed	behouden
20	nee	in bebouwing	n.v.t.	redelijk	redelijk	niet behouden
21	nee	in bebouwing	n.v.t.	goed	redelijk	niet behouden
22	nee	in bebouwing	n.v.t.	goed	goed	niet behouden
23	nee	in bebouwing	n.v.t.	goed	redelijk	niet behouden
24	nee	n.v.t.	n.v.t.	redelijk	redelijk	mogelijk behouden
25	nee	in bebouwing	n.v.t.	goed	redelijk	niet behouden
26	nee	in bebouwing	n.v.t.	redelijk	redelijk	niet behouden
27	nee	n.v.t.	In rijvak	redelijk	redelijk	niet behouden
28	nee	n.v.t.	In rijvak	goed	redelijk	niet behouden
29	nee	n.v.t.	In rijvak	goed	redelijk	niet behouden
30	nee	n.v.t.	In rijvak	redelijk	matig	niet behouden
31	nee	in bebouwing	n.v.t.	goed	matig	niet behouden
32	nee	in bebouwing	n.v.t.	goed	redelijk	niet behouden
33	nee	in bebouwing	n.v.t.	goed	redelijk	niet behouden
34	ja	n.v.t.	parkeervak	matig	slecht	mogelijk behouden
35	nee	n.v.t.	n.v.t.	redelijk	matig	mogelijk behouden
36	nee	in bebouwing	parkeervak	redelijk	redelijk	niet behouden
37	nee	n.v.t.	n.v.t.	goed	goed	behouden
38	nee	n.v.t.	n.v.t.	redelijk	redelijk	mogelijk behouden
39	nee	n.v.t.	n.v.t.	redelijk	redelijk	behouden
40	nee	n.v.t.	n.v.t.	goed	redelijk	behouden
41	nee	n.v.t.	n.v.t.	redelijk	matig	mogelijk behouden
42	nee	n.v.t.	n.v.t.	redelijk	redelijk	mogelijk behouden
43	nee	in bebouwing	in rijvak	goed	redelijk	niet behouden

Bijlage 4 De 10 geboden bij bomenwerk

1. Bescherm de stam en de wortels

Plaats voor de aanvang van de werkzaamheden vaste bouwhekken rond de boom, tenminste ter grootte van de kroonprojectie.

Bescherm bij beperkte werkruimte in ieder geval de boomspiegel. Doe dit altijd in overleg met de boombeheerder en/of een vakkundig boomverzorger.

2. Plaats geen bouwmaterialen en geen bouwkeet onder de boom

Voertuigen of bouwketen mogen nooit (tijdelijk) op het wortelpakket geplaatst worden. De opslag van bouwmaterialen is in deze zone eveneens verboden. Dit leidt namelijk tot beschadiging van de wortels en het verdicht de bodem, wat het afsterven van wortels tot gevolg heeft.

3. Houd bouwverkeer buiten de kroonprojectie

Blijf met bouwmachines uit de buurt van de bomen om bodemverdichting te voorkomen. Wanneer het onvermijdelijk is dat over de boomwortels gereden moet worden: plaats rijplaten.

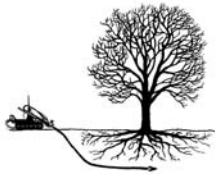
4. Verstoor de bovengrond niet

Handhaaf de bestaande maaiveldhoogte. Binnen de kroonprojectie niets ontgraven. Ophoging alleen onder de strikte voorwaarde van voldoende beluchting van de wortels.

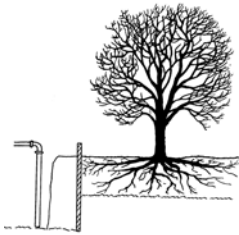
5. Voorkom beschadiging van de wortels

Graaf nooit machinaal binnen de kroonprojectie, maar werk zoveel mogelijk handmatig. Hak nooit wortels door van meer dan vijf centimeter dik.

6. Leg kabels en leidingen zorgvuldig aan

Leg kabels en leidingen niet dichterbij dan twee meter langs bomen. Pas zo mogelijk sleufloze technieken toe, dat wil zeggen: gestuurd boren onder het wortelpakket door in plaats van een sleuf graven. Maak gebruik van kabelgoten en mantelbuizen.

7. Houd de grondwaterstand bij de boom gelijk

Verhoging van de grondwaterstand leidt tot wortelsterfte vanwege een zuurstoftekort. Zorg bij stijging van het grondwatervniveau voor een damwand buiten de kroonprojectie of pomp het water weg. Let bij grondwaterverlaging op uitdroging. Bij noodzakelijke bronbemaling altijd damwanden plaatsen.

8. Houd schadelijke stoffen uit de buurt van bomen

Gooi nooit olie, cementwater, chemische stoffen, zout, zuren of kalk bij bomen.

9. Laat noodzakelijk snoeiwerk door vakkundige boomverzorgers uitvoeren

Zaag nooit zelf zomaar takken of wortels af. Alleen een deskundige kan beoordelen op welke wijze snoei verantwoord is.

10. Plaats geen dichte verharding over de wortels

Onder beton en asfalt ontstaat een tekort aan water en zuurstof, waardoor wortels afsterven.